

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בניסיונות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת ויקהל פקודי – החודש

בס"ד, עש"ק פרשת ויק"פ
כ"ד אדר תש"פ – שנה י"א גליון תק"ב

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

ירושלים	6:28	5:15
בני ברק	6:30	5:30
ניו יורק	8:09	6:50
מונטריאל	8:08	6:49

מכרמים החדשים מולד ניסן: ליל שלישי טע"א 10114, 11 חלקים

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רָאָה קְרָאתִי בְשֵׁם בְּעֶלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה. וְאִמְלֵא אֶתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻמָּה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה. לְחֹשֶׁב
מַחְשָׁבֹת לְעִשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחָשֶׁת. וּבַחֲרֻשֶׁת אֲבָן לְמִלֵּאֵת וּבַחֲרֻשֶׁת עֵץ לְעִשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה (לא ב-ה).

בחינת תיקון קירותיו של המשכן. בן חור הוא
בחינת תיקון כל הכלים של המשכן.

ובל זה הוא לתיקון המלכות, כדי שיהיה מקום
להשראת השכינה, וזהו שאמר למטה
יהודה כי מבואר ממרן האריז"ל בשער
הכוונות (דרושי הלילה ד"ו) וז"ל: ע"ד מ"ש בסבא
דמשפטים (וזה"ק ח"ב קד). בסוד יהוד"ה,
דאתקריאת דל"ת, ואתקריאת ה"א, דא מסכנו
ודא עתירו. והענין הוא כי בהיותה אהור באהור
כנגד ד"ס אלו נקראת דל"ת דלה ועניה היושבת
באהור, ובחורת פכ"פ או נקראת ה"א, בסוד
העושר, כי כבר זכתה לחזור אפ"ן באפ"ן, והבן
כלל זה של דלת ושל ה"א היטב עיי"ש.

ובל זה היה בכוחו של בצלאל לתקן, ע"י
ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה
ובדעת ובכל מלאכה שיע"ו היה יכול להמשיך
כל המוחין חב"ד בשכינה. וזהו לחשב מחשבת
לעשות שעשה הכול בחשבון, כדי שיהיה
דוגמא דלעילא בית המקדש של מעלה, בזהב
ובכסף ובנחשת בנ" בחינת הנ"ל הנרמז בשמו
בצלאל בן אורי בן חור.

ואזמרו עוד ובחרשת אבן למלאות ובחרשת
עץ לעשות בכל מלאכה היינו בחרשת
אבן הוא בחינת תיקון השכינה כמ"ש 'אבן
מאסו הבונים' (תהלים קיח כב), ובחרשת עץ הוא
בחינת תיקון ז"א (שער המצות פרשת תצא),
לעשות בכל מלאכה היינו בכל מלאכת המשכן
צריך לעשותם לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה, כדי
שתשרה השכינה במשכן בשלימות לבני
ישראל.

הקב"ה יעזור לנו שנוכל להמשיך את השכינה בכל
מעשי ידינו, ועי"ז נוכח לבנין בית
המקדש השלישי, בביאת גואל צדק בב"א.
עווא דרעיון תשע"ז לפ"ק

אביו ואמו, היא השם של הנשמה, כדאיחא
ממרן האריז"ל ז"ל (שער הגלגולים הקדמה כג). וכמו
שאיחא בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת כי
תצא) בשם מרן הבעש"ט הקדוש זלה"ה, כמו
ששמעתי ממורי, כי החיות של האדם הוא שמו,
ונתן מופת, כי בקריאת שמו והוא ישן, נתעורר
מהשינה. כי על ידי קריאת שמו, שהיא השם
של הנשמה ממש, שהיא חיותו, אוי מעוררים
חיותו ממקום שרשו בהשתלשלות, עד
שמורידים את החיות אל האדם. נמצא שכל
אחד נרמז בשמו את כוח נשמתו, ומה שהוא
צריך להשלים בזה העולם.

וזהו שאמר הכתוב ראה קראתי בשם בצלאל
היינו שהשי"ת אמר למשה רבינו, שמה
שנקרא ע"י אביו ואמו בשם בצלאל, אני כבר
קראתי אותו כן מששת ימי בראשית, וכבר
יעדתי בשמו את שורש נשמתו ותפקידו בעולם,
לבנות את המשכן וכליו, כדי שישרה שכינתי
שם.

והנה במשכן היה שלשה דברים גג וקירותיו
וכליו, וזהו מה שמרמז בצלאל בן אורי בן
חור, היינו שם בצלאל מרמז על תיקון גג של
המשכן, כי בצלאל בגי' שם אהי"ה במילוי
ההי"ן עה"כ, כזה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, שהוא
שם המקיף כידוע (עץ חיים שער מ"ד פ"ז), בחינת
גג המשכן. וגם שם הנ"ל הוא בחינת צל"ם
שהוא חיות האדם, כמבואר בשער הכוונות
(ענין סוכות דרוש יז) על הכתוב 'עד שיפוח היום
ונסו הצללים' (שה"ש ב יז), וזה מרמז צ"ל של
בצלאל. וא"ל של בצלאל ג"כ מרמז על אורות
המקיפים, כמבואר בשער הכוונות בדרושי חג
הסוכות (דרוש ח) שכל המקיפים הם בחינת שם
א"ל, כי במילוי אל"ף למ"ד עולה בגי' הק"ף.

ואזמרו עוד בן אורי בגי' ג"פ שם ע"ב עה"כ,

הנה צריך להבין הלשון ראה קראתי בשם
בעלאל מה הכוונה בזה. ועוד צריך להבין
למה קרא אותו בשמו ובשם אביו ואבי אביו בן
אורי בן חור מה בא לרמז כאן.

ויש לפרש, דהנה איתא כאן במדרש (שמו"ר מ ג)
ו"ל: הה"ד 'מה שהיה כבר נקרא שמו'
(קהלת ו י) אמר הקב"ה, מי שהתקנתיו מראש
שיעשה המשכן, כבר קראתי לו שם, מהו 'ונודע
אשר הוא אדם' עד שאדה"ר מוטל גולם, הראה
לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתידי לעמוד ממנו,
יש שהוא תלוי בראשו של אדם, ויש שהוא תלוי
בשערו, ויש שהוא תלוי במצחו, ויש בעיניו, ויש
בחוטמו, ויש בפיו, ויש באזנו, ויש במלתיו וכו',
והראהו לבצלאל עושה המשכן הוי ראה קראתי
בשם בצלאל.

ועוד אמרו חז"ל במסכת ברכות (נה), וז"ל:
אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי
יונתן, בצלאל על שם חכמתו נקרא, בשעה
שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, לך אמור לו
לבצלאל, עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה
והפך, ואמר לו עשה ארון וכלים ומשכן, אמר לו
משה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית
ואחר כך מכנים לתוכו כלים, ואתה אומר עשה
לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיבן
אכניסם, שמא כך אמר לך הקדוש ברוך הוא,
עשה משכן ארון וכלים, אמר לו שמא בצל אל
היית וידעת.

נמצא ששמו של בצלאל מרמז על חכמתו
ושורש נשמתו מששת ימי בראשית,
וכמו שידוע מה דאיחא בווה"ק (וה"א נח: ס). על
פסוק 'אשר שם שמות בארץ' (תהלים מז ט),
שעיקר חיות האדם היא הנשמה הקדושה,
החצובה מתחת כסא הכבוד, והיא אותיות שמו
של האדם. כי השם של האדם שקוראים לו

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

**וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה לַעֲשׂוֹת
אִתְּכֶם (לה א).**

רש"י הקדוש מפרש, למחרת יוה"כ כשירד משה מן ההר. והוא לשון הפעיל, שאינו אוסף אנשים בידיים אלא הן נאספים על פי דבורו עד כאן. אפשר לומר בדרך רמז כי זה ידוע מחז"ל (מנחות קי.) שבזמן שהיה הבית המקדש קיים כשחטא האדם ח"ו, היה מביא קרבן לחטא אשר עשה, והכהן היה מקריב אותו ועי"ז נתכפר לו החטא שעשה, אבל כעת בזמן החורבן שאין לנו כהן בעבודתו, אז כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכמו כן שלמים וחטאת. וזה ידוע שהשני בתי מקדשים היה קיים תת"ל שנים.

וזה ויקהל משה את כל עדת הס"ת של את' כל' עדת' הוא תת"ל בני ישראל ויאמר אלהם שכמו שבזמן שבית המקדש היה הקרבנות מכפרים על עוונות, כמו כן ע"י אמירה ולימוד התורה"ק מכפרת על כל העוונות. וזה שמרמו רש"י הקדוש, לא היה משה רבינו אוסף אנשים בידיים, אלא על פי דבורו, היינו שגם ע"י לימוד התורה בפה כמו"ש למען תהיה תורת ה' בפיך ג"כ יכולים לכפר על כל עוונותיו.

מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא

**שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מִלְאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה
לְכֶם קֹדֶשׁ וְגו' (לה ב).**

המשנה באבות (פ"א מ"י) אומר אהוב את המלאכה. 'אהוב' הוא שם נורא להעלות כל הנשמות ששרשן מתיכל אהבה. וכל אדם צריך לעסוק במ"ל מלאכות, לברר הנשמות והחיות, שכן ח"י פעם מ"ל עולה שב"ת, מ"ל תחי"ה (שבת פח:), ומרן הבעש"ט הזהיר על זה, לעסוק ביחודים, בכל עשיות מלאכה שבעולם, וכל נשמה יש לה שורש במלאכה, ולכן יש עוסק בוה, ויש במלאכה זה בקביעות, וכל אחד צריך לעסוק בכל מיני מלאכות. אבל תלמיד חכם די לו במ"ל תורה (כתובות קיא:), כי העסק התורה מברר, כמו עסק במלאכה ביחודים כשם שהתורה ניתנה בברית, כך המלאכה ניתנה בברית, ואין הקב"ה משרה שכניתו על ישראל עד שיעשו מלאכה, שנאמר (שמות

כח ח) ועשו לי מקדש ועיין אבות דרבי נתן (פרק יא מ"א). וכשתעלה הנשמות ע"י מלאכה, ואז ידבקו כך נשמות, וירחיבו דעתך, וימשיכו לך מוחין חדשים, אור חדש. כמו ששאל דודי הצדיק מו"ה משה מסאמבור, את מורי דודי רבינו צבי הקדוש מוידמישוב, שהוא הולך לפעמים על איזה עסק לכפר, ואח"כ כשבא לביתו ועומד להתפלל מנחה, כמעט שהוא בטל ממציאות, מגודל האור והתלהבות אש, וחשד עצמו שהוא טועה, בדרך הצדיק, והשיב לו רבינו, אחי, אל יקשה לך, כי הנשמות והניצוצין שיש בכל עשבי השרה, ובעסק שעסקת מדבקין בך, והם הם מלהיבין בך, וזהו מאמר התנא 'אהוב את המלאכה' ויתחדשו לך מוחין וחיות חדש בכל עת. ועל זה רמזו רבי עקיבא בארד"ג (שם) שפועל עושה מלאכה במקדש, ואוכל מן ההקדש, וניצול מן המיתה, כי נעשה בריה חדשה, וע"ש בארד"ג סודות נפלאים.

נוצר חסד' אבות מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

**שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מִלְאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה
לְכֶם קֹדֶשׁ שְׁבִתוֹן לַהוֹי"ה כָּל הַעֲשִׂיה בּו
מִלְאכָה יוֹמֵת (לה א-ב).**

רצה לומר, ששת ימים הם ששה קצוות דו"א בחינת קודשא ב"ה, כלומר כל ימי החול תעשה ז"א קדישין, עם 'מלאכה' שהיא מלכות שמים, כנודע (פע"ח שער מקרא קודש פ"ו) ש'מלאכה' עולה א"ל אדנ"י ב"ה שהוא במלכות שמים. וזאת תעשה בכל ענייך שעובר עליך בששת ימי החול, שתחבר ותיחד קב"ה ושכינתה, ובזכות זה כשתעשה כל ימי החול יהוד הזה, אז 'ביום השביעי' כשיבוא שבת קודש, יהיה לך קודש' היינו שיופיע הקב"ה עליכם הארה של שבת קודש, וזהו 'ביום השביעי יהיה לך קודש' שתרגישו קדושת שבת קודש, כדאייתא כאן בלקוטי תורה ממרן הארז"ל 'ביום השביעי קודש יהיה לכם' כיון דאתם מקודשים גם בימי החול ביחודים הנ"ל, אז 'ביום השביעי' ודאי 'יהיה לכם' תוספת 'קדושה' ונשמה יתירה ע"ש. ואם תגיעו למדרגה זו, אז תגרמו עבור זה שיהיה בכל שבת ושבת 'שבת שבתון להו"ה', ותכפר להם כל העונות, כמו יום הכפורים

הנקרא שבת שבתון (ויקרא מז לא). ולא יוכל שום מקמרג לקמרג עליכם. וזהו 'כל העושה בו' היינו כשמשותפת בו איזה קמרוג בשעת עשיית יחודים קדושים, שהוא 'מלאכה' כנ"ל, ורוצה לקמרג עליכם, לא יוכל לו. וזהו 'כל העושה בו' היינו עמו, זה המקמרג 'יומת' ויפול ממדרגתו כנודע.

בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וְאֵת לַחֵם הַפָּנִים (לה ג).

למה נקרא לח"ם הפנ"ים דוקא, דהנה חכמו"ל אמרו (ב"ב כה ע"ב) מנורה בדרום ושלחן בצפון, לדעתי י"ל הביאור כי צפון מרומנו על תורה שבע"פ כמו"ש (תהלים לא ב) 'מה רב מוכך אשר צפנת ליראך', אשר ע"י האור כי טוב מוכ"ך, אשר צפון ומזון האור הזה בתורה, באים חכמים היראים באור הזה ועי"ז מחדשים תלכות בתורה ע"י האור הזה, כדברי חכמו"ל (הגינה יב ע"א) גנוו בתורה לצדיקים לעתיד לבוא.

וזה שאמרו חכמו"ל כי צד צפון אין לה חומה, מרמו על נחלה בלי מצרים ובלתי גבול, על הדושי תורה מכל חכמי דור ודור שעושים חומה ע"י ואו סדרים תורה שבע"פ, יר"ח ר"ת רגלי ח'סידיו 'שמור, בלילה' מרמו על תורה שבע"פ, שהקב"ה למד עם משה בלילה תורה שבע"פ כדאי' במדרש (תנחומא תשא) צפון' הוא מספר אבינו ד"ר שמו של משה כדאי' (ויקרא א ג) שהוא אבי כל הגדר"ם בתורה, כי משה אב לכל חכמי דור ודור כנודע.

וזה הרמו שלחן בצפון היינו בזכות לומדי תורה, כדברי חכמו"ל (ברכות יז ע"ב) כל העולם ניוון בשביל חנינא בני וכו', וזה דאי' בוה"ק (ח"א מ"ח ע"א) עה"פ (בראשית כב) 'ויבן אלקים את הצלע' דא תורה שבכתב ותורה שבע"פ, היינו כי חכמים אשר לומדים תורה שבכתב ומחדשים חדו"ת בחינת תורה שבע"פ, יש להם דמו"ת וצל"ם, ולכן שפיר נקרא לחם הפנים, כי הוא מרמו לחכמי דור ודור שיש להם דמו"ת וצל"ם ע"י שני התורות, אשר בזכותם באה ההשפעה לכל העולם, ולכן שפיר נקרא לחם הפנים.

פרי חיים' ח"ב דף שפכ מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם (לה א).

מלכו"ה, כדי להכניסם בחזרה לקבלת עול מלכות שמים. והבן. ויאמר אליהם אלה הדברים שאתם צריכים לעשות, לפי שחטאו באמירת אלה, שאמרו 'אלה אלהיך ישראל' (לכ ד) כנגדו לתקן זאת אמר כאן אלה הדברים, ולפי שהמורה בע"ז ככופר בכל התורה כולה, ושמירת שבת, שהשומר שבת כהלכתו שקול ככל התורה כולה, לכן אמר להם אלה הדברים שאתם צריכים לתקן אותם, כדאייתא בלקוטי תורה שם ע"ש. אשר צוה וחבור הו"ה ככם, והוא דייקא על אופן לעשות אותם ואינו יוצא במחשבה לבד, אלא דייקא לעשות אותם.

בן בית' ח"ב דף קכב מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

את כל עדת לאסוף כל עדת דעת של בני ישראל אצלו, כי הם שורשו, כדאייתא בלקוטי תורה (פ' ויקהל) ויקהל משה לפי שמשנה היה מבחינת יסוד אבא, וכן דור המדבר היו מאותן הבחינה עצמה, ולפי שעשו את העגל, לזה הוצרך משה להקדילם ולאספן אליו, לחבור לשרשם שיהיו נכללין בו על עון של ויקהל העם על אהרן' (לכ א). לזה הוא מאסף אליו כדי להאיר להם אור קדושה, מזה הסיר מעליהם טומאת העגל. לזה אמר את כל עדת הדעת, לפי שהיו מסוד הדעת של משה ע"כ.

ועוד לפי שפרקו מלבם ומדעתם עול מלכות שמים, לזה אמר לשון ויקהל' מש"ה העולה מספר

ר"ל, כל הדור של משה רבינו היה משרשו מבחינת דעת שלו, כדאייתא בע"ח (שער הארת המוחין פ"א) אמרו רז"ל (וזה ח"ב מז.) עה"פ 'כל אשר עשה אלהים למושה ולישראל עמו' (שמות יח א), שקול משה כנגד כל ישראל. כי כולם ניצוצין שלו. גם זה סוד שנקרא דור המדבר בדברי הימים ובמלכים (א, ה יא) דרדע, שפירוש דור דעה, לפי שיצאו מהדעת של ז"א שבתוך יסוד אבא, שהוא בחינת משה, והוא נקרא דעת עליון ע"כ.

לפי"ז אחר שעשו את העגל היה צריך משה להביא ולאסוף אצלו, לזכך אותם כמקודם, בלי שום לכלוך של חטא העגל, לזה כתיב כאן ויקהל משה

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

נוסח אמירת הקטורת בכל יום, ובזמן המגפה. סימן מח ס"א

שהוא א"י. וכו', כדי לשפות בה, כדי לשרות בו, כדי שתהא עזה וכו'.

פסוקי השם צבאות י"אמר שלשה, פעם כל אחד, ותיכף בלי הפסק פסוק אחר יאמר 'וערבה'.

ובזמן המגפה בר מינן יאמר שלשה, שלשה פעם את הפסוקים שהם תשעה פעם^{טו}, ואחר כך פעם אחת להשלים לעשרה פעם וכו'.

מסגרת השלחן

עליו שימנה רק ביד ימין, כי הקריאה במקום הקרבה, ועבודה בשמאל פסולה. וממשי"כ ה"ל בשם רבינו נראה שלא חשש לזה.

ו. כ"כ בשלמי ציבור (דף סב:) - צ"ל הַצְרִי בקמץ חטף, וכ"כ בספרים ישנים מדוייקים. מובא בשע"ת (סק"ב) וכו' בסידור ויניציאה שנת רפ"ד. בסידור האריז"ל (קול יעקב) כתב לומר בחיריק הצרי. אמנם ברוב המקראות שמובא תיבת הצרי מנוקד בחטף קמץ (בראשית מג יא. ירמיה ח כב, מו יא, נא ח), חוץ בבראשית (לז כה). ואפשר לרמז בזה דהרי 'הצרי' הוא בכתר כדאיתא בפע"ח (שער עולם העשיה פ"ד) ובשעה"כ (תפלת השחר דרוש ג) ובסידורים, ונקודת הכתר הוא קמץ כידוע.

ז. בענין אי לומר 'הקסט' שנים עשר או 'הקסט', ה"ח (סימן קלב) כתב דצ"ל בש"ן שמאלית, בסידורי האריז"ל והרש"ש איתא 'הקסט' וע"ש ג"כ כוונה על זה. גם מדברי רבינו ב'אוצר החיים' (מצוה קד שמות רנח). משמע שצריך לומר 'הקסט', ע"ש בסודן של דברים. וע"ע באשל אברהם (בוטשאטש) מש"כ בזה.

ח. כ"ה בפע"ח (שער עולם העשיה פ"ב) - יין קפריסין, ה"ד בצירי, כי הוא סמוך. וכו' בשעה"כ (נוסח התפלה) - יין קפריסין י"ד ראשונה בצירי ולא בפתח, לפי שהוא סמוך למלת קפריסין. מובא בט"ז (סימן קכז סק"ד). וכ"כ בסידור ר' שבתי סופר - ה"ד הראשונה בצר"י, וה"ד השנייה נחה, מפני הסמיכות, כי הוא כמו 'יין של קפריסין'.

ט. כ"ה הנוסח בנמרא (כריתות ו.) ובירושלמי (יומא פ"ד ה"ה) ובסידור רע"ג (סדר המעמדות) ובסידור הרוקה, ובאבודרהם (פטום הקטורת ד"ה ואומר אין). וכ"כ בפע"ח (שם) - מלח סדומית רובע, ואצ"ל הקב, כי סתם רובע בגמרא הוא רובע קב. וכו' בשעה"כ (שם) - מלח סדומית רובע, ואין צ"ל רובע הקב, כי סתם רובע האמור במשנה ובברייתא הוא רובע הקב. מובא בט"ז (סימן קכז סק"ד). אמנם במחזור ויטרי (סימן קא) ובטור (סימן קלג) ובסדר היום, מובא תיבת 'הקב'.

י. כ"ה בנמרא (שם) ובסידור רע"ג ומחזור ויטרי ובסידור הרוקה ובאבודרהם וטור שם. אמנם בפע"ח ובשעה"כ שם הנוסח - מ'כפת הירדן. ובשלמי ציבור (דף סב:) כתב - ואין לומר מכפת במ"ס, כי הוא אותיות 'כתף' כמ"ש הרב זלה"ה, מובא בשע"ת (סק"ב), וכן מבואר במשנת חסידים (מסכת תפלת העשיה פ"ו מ"ט) - ואותיות כפ"ת הם כת"ף, מספר עשר פעמים י"ה מוכה י' בה, וכתוב (שמות כז י) חמש עשרה אמה קלעים לכתף, ע"כ. וכן בכל סידורי האריז"ל והרש"ש הנוסח 'כפת', וכתבו על כפ"ת היינו כת"ף, ע"ש סודן של דברים. ואפשר לומר דבפע"ח ובשעה"כ לא נחיתו לכך שיש לומר דוקא 'מ'כפת' ולא 'כפת', אלא נחיתו שצריך לומר 'כל שהיא' ולא 'כל שהוא' כדלהלן, דהרי מרהיט לשונם משמע כן, דכתבו - מכפת הירדן כל שהיא בחירק לא כל שהוא. והא ראיא משלמי ציבור ה"ל וכן ממשנת חסידים (שם) לא מוזכר ואינו מתייחס לזה כלל, שכתב רק - 'וצריך לומר כל שהיא בחירק' ותו לא. וכן האם כל מסדרי סידורי האריז"ל והרש"ש לא ראו זאת. ואף אם תאמר שכן נחתו לזה, הכוונה רק שלא לומר 'כיפת' עם י"ד כבסידור ויניציאה שנת רפ"ד, אלא שיאמר 'כפת' ללא י"ד שהוא אותיות 'כתף', שלא יחסר מזג הכוונה, וד"ק.

המשך בעמוד הבא <<<<

נוסח הקטרת: ויאמר עד תהיה לכם, ויאמר והקטיר ולא יאמר 'ונאמר', כי לא מצינו 'ונאמר' בדברי הקדמונים אלא בראש השנה^{טז} וגם בבית מילה ובמעריב^{יז}. ולא זולת באין פנים.

תנו רבנן וכו', ומחזירין למכתשת^{יח} וכו', כדי שתהא דקה מן הדקה^{יט} וכו', הַצְרִי בחטף קמץ^י וכו', יין י"ד ראשונה בצירי והשניה בלתי ניקוד וכו', מלח סדומית רבע ולא יאמר הקב וכו', כפת הירדן^{יא} כל

א. הטעם מדוע בר"ה אמרין 'ונאמר', כתב בספר 'ערת שלום' (מר) מנחם מנדל הארטמאן - לבוב תרנ"ג - דף יג. - וכן נהג אדומ"ר [מהר"א מקאמרנא זי"ע] שלא לומר נוסח ונאמר, כי אם בראש השנה, מטעם מר"ן עם א', כמ"ש ברית כהנת עולם (מאמר אילו של יצחק פל"ד) [וז"ל: ומלך במשפט יעמיד ארץ (משלי כט ד) כמאמר חז"ל (ר"ה י"ח). כבני מרון שרמזנו למעלה (פ"א), בהיות שכאשר יחסר בעולם האל"ף שבאות וא"ו מספרו מרון, בסוד לשפט הארץ במספר השוה, והנה ענין משפט הארץ גימטריא תשכ"ה כנזכר, ובהיותה עומדים במשפט אז יהיו כבני מרון כהעדר החיות שהוא האל"ף, אמנם אחר חקיקת המשפט בכתיבה נתיקיים מקרא לעשות בהם משפט כת"ב, כי בחינת כת"ב הוא בשם החתך חיים, והוא אחד פחות ממשפ"ט, ואז תחזור הא' ממשפט אל העולם בסוד א' יותר על מר"ן, ונרמז זה בכל המלכיות זכרונות שופרות לתורה ולנביאים ולכתובים, כי בכלם הפסוק הראשון הוא על גבי הפסוקים שאחריו, ובפסוק הראשון הנוסח ככתוב בתורתך, וכן ובדברי קדשך כתוב וכן בנביאים, ובפסוקים האחרים הנוסח ונאמר לכל הפסוקים הוא לסוד בהיות המשפט כת"ב, באה האל"ף אל באי עולם אשר עוברים כבני מרון והוא בתיבת ונאמר, ע"ש. מובא בלקוטי מהר"ח (סדר ברכת ק"ש שלאחריה). וע"ע בנוצר חסד (פ"ה מ"ג).

ב. בכ"ק של רבינו נכתב בצידו תיבת 'ובמעריב' כנראה שכתבה רבינו לאחמ"כ, אמנם בכת"י שהעתיקו מכ"ק של רבינו לא נמצא תיבת 'ובמעריב', בסידור שנכתב על קלף מרבינו מהרא"צ מקאמרנא זי"ע במעריב ליתא תיבת 'ונאמר', ונרשם שם בעש"ת אומרים 'ונאמר', ואפשר לומר שהוא כמו ראש השנה.

ג. כ"ה בירושלמי (יומא פ"ד ה"ה), ובסידור ויניציאה שנת רפ"ד, ובכל סידורי האריז"ל. ודלא כמשי"כ הכנה"ג (סימן קלג הגב"י) בשם הרדב"ז ז"ל (ח"ד סימן אלף קט) דצ"ל מחזירין למכתשת ולא מחזירין בו"ו, מובא בשע"ת (סק"ב). ויש לציין ששם הנוסח ימחזירין למכתשת, רבינו כתב ימחזירין למכתשת.

ד. כ"ה הנוסח בנמרא (כריתות ו.), ובתורת כהנים (פ' אחרי פרק ג ה"ט) ובכל בו (סימן לח). ויש נוסח - כדי לקיים בה מצות דקה מן הדקה, כ"ה בסידור רע"ג (סדר המעמדות) ובאבודרהם (פטום הקטורת ד"ה ואומר אין) ובב"י (סימן קלג) ובסידור ויניציאה שנת רפ"ד, ובסדר היום. וע"ע משי"כ רבינו בעשירית האיפה' שם על הת"כ, ובהיכל הברכה' (ויקרא טז יב), ובעטרת צב"י על הזוה"ק (פ' לך דף נז:).

ה. בסדר הקטורת בנוגע אי לומר סמנים או סממנים, כתב הרה"ג ר' אהרן מתתיהו ועלבער זצ"ל ממונקאטש בספרו לקוטי רא"ם (כת"י, מובא בקובץ צפונות חוברת ט') - שמעתי באזני מפי אדומ"ר הגאון הצדיק מרן מ"ה יצחק אייזיק זצ"ל נב"ל מקאמרנא שאמר 'סממנים' בעת שהיה אומר את הקרבנות [וכן לקמן (סימן נב ס"ב) לשון רבינו שם 'סממנים' וכו' בכת"ק], גם ראיתי שמנה את האחד עשר סמנים על עשר אצבעותיו משתי ידיו, ע"כ. כ"ה בפע"ח (שער עולם העשיה פ"ה) שכתב - וצריך למנות הסמים באצבעות הידים אחד לאחד, כדי שלא ידלג ח"ו אחד מהם. וכ"כ במשנת חסידים (תפלת העשיה פ"ה מ"א). וכן בשער הכולל (פ"ג אות יב) כתב שכן נהג הרב בעל התניא. בכף החיים (סק"ד) הביא כן מספר חסד לאלפים שימנה באצבעות ב' ידיו, וחולק

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו ז"ל

קחו מאתכם תְּרוּמָה לַהוֹיָה כֹּל נְדִיב לְבוֹ יִבְיָאָה אֶת תְּרוּמַת הוֹיָה זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֵׁת (ל"ה ה).

ומאחר שידע זה השליח שהמחותן שלנו, הוא אביו של גיסי הרב החסיד ז"ל, נתאכסן אצלו, וסיפר שם הרבה מ"ק זקני רבינו זצ"ל ובתוך אחד השיחים, סיפר לו זו המעשה.

וכאשר שמע המחותן זו המעשה, הלך וסיפר הכל להמגיד הקדוש, ותיכף שלח שליח לקרוא את החסיד ר' חיים יחיאל הנ"ל, ואמר לו שישפר לו המעשה אות באות. ואח"כ שאלו דרך הנסיעה שלו, אם יסע דרך לבוב או דרך פולין, והשיב לו דרך פולין, וא"ל אני מבקש שכבוד מעלתו יסע דרך לבוב, ותיסע לקאמרנא ותתן לו פריסת שלום, ותאמרו לו שכן הוא האמת.

'כתבי שם' מהרה"ק רבי שם קלינבערג זצ"ל נכד רבינו

קוויטל עם ח"י רוי"כ עבור הנגיד הנ"ל. וכאשר קרא את הקוויטל וכתב שם מעוברת, אמר: שקר לא מניה ולא מקצתו. והתפעל זה החסיד, וכאשר הרגיש זה, אמר: אקרא עוד הפעם, וכאשר אמר בפעם הראשון אמר בפעם השני, וכאשר שמע השליח את דבריו נבהל מאד.

והבין רבינו שלא דבר ריק הוא, א"ל מה זה ועל מה זה שנבהלת, וסיפר לו כל המעשה, וכאשר שמע את דבריו, אמר אקרא עוד הפעם, וכאשר קרא פעם השלישית, אמר לו לא היה ולא יהיה, כי הוא עקר והיא איילונית ר"ל, ומה שלקח הרה"צ המגיד המעות, מסתמא מגיע לו מגלגול העבר. והוא לקח ברכת הפרידה, וגמר את שליחותו ונסע לטריסק, ונתן להמגיד הקדוש המכתב עם צרור כספו, ושבת שם שבת קודש.

פעם אחת בא החסיד ר' חיים יחיאל מאישפציען נ"ע לקאמרנא, ופגש את ש"ב הרה"ק רבי **אברהם מרדכי קלינבערג** זצ"ל נכד רבינו רבי **יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא** ז"ע. ושאל אותו, מה אתם עושים כאן, וסיפר לו שבשנה העברה היה בקראקא הרב הקדוש **המגיד מטריסק** ז"ל, והיה אצלו אחד מנגידי עיר קראשנב שהיה חשוך בנים ר"ל, והבטיח לו רק בתנאי שיתן לו חמש מאות רובל כסף, ונתן לו תיכף מאה ועשרים וחמש רובל כסף, ועתה נעשה השתנות אצל זוגתו, על כן שלח אותו לטריסק עם ראטא קכ"ה רובל כסף. וכשעבר דרך לבוב, התיישב את עצמו שיסע לשבות אצל רבינו בקאמרנא על שבת קודש.

וביום א' ביקש מאיתו שילך עמו אל רבינו לקבל ברכת פרידה. ובתוך כך התיישב את עצמו, ונתן

ויתן את השלחן באהל מועד על ירך המשכן עֲפֹנָה מוּחֶזֶק לְפָרְכָת. וַיַּעֲרֹף עָלָיו עֶרְךָ לָחֶם. (מ כב-כג)

מה אתה עושה, וכי הקדוש ברוך הוא צריך לשתי הלחם שלך, וודאי איש אחר לוקח אותם משם, ונשאר האיש על עמדו בבושת גדולה.

באותו הזמן שמע רבינו האלוקי האר"י ז"ל, כרוז מן השמים, שהרב ואב"ד יסתלק לעולמו תיכף אחר השבת, לפי שביטל שמחה שהיה למקום ברוך הוא כביכול, שהיה

מן האיש הכשר הזה, במה שעשה המעשה בשמחה גדולה ובאמונה ובטחון, כאלו בית המקדש על מכוננו, ולא היה לקדוש ברוך הוא כביכול שמחה כזו מיום שחרב בית המקדש, ושלא האר"י ז"ל להודיע לרב ואב"ד הכרוז ששמע, ואכן כעבור שלושה ימים נסתלק הרב לעולמו, ע"כ שמעתי מפיו הקדוש של אאמ"ר זלה"ה.

נמצא שזהו שאמר התנא הוי זהיר במצווה קלה כבחומרה, והשכול תלוי בלב אמות, בשמחה של מצוה ובאמונה ובטחון, ועל זה ממשך התנא לומר שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוה.

'זקן ביתו' אבות, מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

בתי המדרש, אז השמש לקח השתי הלחם עבורו לצורך השבת, ולא ידע שום אדם מכל זה, וכשראה האיש הכשר בעל שתי הלחם, שהלחם אינן נמצאים בארון הקודש, סבר שהקדוש ברוך הוא כביכול אוכל אותם, ושמח שמחה גדולה ועצומה, וכך היה מתנהג מידי ערב שבת בשבתו להביא שתי הלחם, ומשבת לשבת היה מביא לחם יותר נקי ומשובח, והכניסם לארון הקודש, והשמש לקחם לביתו לאוכלם לכבוד שבת קודש, וכך היה עת וזמן רב.

לימים רב ואב"ד בית המדרש שם, היה צריך בערב שבת מקום מנוחה, להכין ולסדר הדרשה לכבוד שבת קודש, שהיה צריך לומר לפני קהל מרעיתו, והלך לבית הכנסת כי שם היה מקום מנוחה, והנה ראה הרב שאיש אחד נכנס ובא לבית המדרש בשמחה ובצהלה, ושתי לחם בידו, עד שאינו רואה כלל אם יש אדם אחר בבית המדרש, ומכניסן לתוך ארון הקודש, ומתפלל שם ואומר: ריבונו של עולם, תיקח מידי שתי הלחם הללו וכו', כשראה ושמע הרב כל זה, גער בו בקול גדול, ואמר לו שוטה משוגע ועם הארץ אתה,

הוי זהיר במצוה קלה כבחומרה (אבות ב א). פירוש כשאדם בר ישראל עושה איזה ענין, בלב אמת באמונה ובטחון להשם יתברך, אפילו שעשיתו אין בה שום מצוה, אם הוא עושה זאת בלב אמת, אזי עשיתו רצויה לפני קונה הכול, כמי שעשה איזה מצוה, **כמו ששמעתי מאאמ"ר זלה"ה, שאיתא בכתבי האר"י ז"ל, שאירע בימי האר"י זלה"ה,** שאיש אחד פשוט שאינו בן תורה, שמע שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו מביאים שתי הלחם, ויותר מזה לא ידע, לימים החליט לבא לבית הכנסת בערב שבת אחר חצות, והביא עמו שתי לחם מקמח סולת נקיה, והניח אותם בארון הקודש, והתפלל בעת נתינתו שיהיה לרצון לפני הקדוש ברוך הוא, הקרבת שתי הלחם הללו, והלך לביתו, וכשחזר לעת ערב להתפלל קבלת שבת, פתח הארון הקודש ולא מצא שם שתי הלחם, כי השמש בקודש של בית המדרש, כשראה שתי הלחם בארון הקודש, בשעה שהכין הספר תורה לקריאת התורה, מצריכים לקרות למחר ביום השבת בתפילת שחרית, כנהוג מקדמת דנא בכל

המשך מסגרת השלחן

יד. כ"ה בפע"ח (שם) - ה' צבאות עמנו כו', ה' צבאות אשרי כו', ה' הושיעה כו'. ובכל פעם שיאמר פטום הקטורת, צריך לומר ג' פסוקים אלו בסופו, בין בשחרית בין במנחה בין אחר התפלה, וזכור זה. וערבה וגו'. ולא היה אומר פסוקים אחרים כלל, ולא אותו התפלה של י"ד שאומרים בזמן המגפה ח"ו. וכל'ה **בשעה"כ** (תפלת השחר דרוש ג) - ואח"כ תאמר ג' פסוקים אלו, ה' צבאות עמנו כו', ה' צבאות אשרי כו', ה' הושיעה כו', מפני שהם מסוגלים מאד לאומרים אחר פטום הקטרת, וכן היה מנהג מורי ז"ל לאומרים בכל פעם שהיה אומר פטום הקטרת קודם התפלה ואחריה, וקודם תפלת המנחה. ועוד שם **בשעה"כ** (נוסח התפילה) - וכאן יאמר ג' פסוקים, ה' צבאות עמנו כו', ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך, ה' הושיעה כו'. ובכל פעם שיאמר פטום הקטורת צריך לומר אחריו ג' פסוקים אלו, ואח"כ יאמר וערבה לה' מנחת יהודה כו', ולא יאמר שום פסוק אחר כלל ולא שום תפלה וכו', ע"ש. וכל'ה בכל סידורי האר"י ז"ל. וע"ע לקמן (סימן קלב ס"ג).

יא. כ"ה בגמרא (שם) **ובירושלמי** (שם) ובסידור **רע"ג** ומחזור **ויטרי** ובסידור **הרוקח** ו**אבודרהם** ו**טור** שם. **בפע"ח** (שם) לא מבורר הדבר כי הוא בר"ת, אמנם **בשעה"כ** (שם) כתב - כל שהיא בחירק לא כל שהוא, וכל'ה **במשנת חסידים** (מסכת תפלת העשיה פ"ו מ"ט). אמנם בכל סידורי האר"י ז"ל איתא 'כל שהוא'.

יב. בגמרא (שם) הנוסח - בורית כרשינה 'ששפין' בה את הציפורן, כדי שתהא נאה. יין קפריסין 'ששורין' בו את הציפורן, 'כדי שתהא עזה'. וכל'ה בסידור **רע"ג** ומחזור **ויטרי** ו**בטור** שם. בירושלמי (שם) הנוסח - בורית כרשינה למה היתה באה 'שבה שפין' את הציפורן, מפני שהיא נאה. יין קפריסין למה היא באה 'שבה שורין' את הציפורן, 'מפני שהיא עזה'. עיין **בב"י** (ריש סימן קלג) מה שהאריך בנוסחאות הבבלי והירושלמי, והביא בא"ד נוסח 'לשפות בה' ע"ש. ו**בפע"ח** (שם) - בורית כרשינה כו', 'כדי לשפות בו' את הציפורן וכו', 'כדי לשרות' את הציפורן 'כדי שתהא עזה'. **בשעה"כ** (שם) - בורית כרשינה למה היא באה 'כדי לשפות בה' את הציפורן כדי שתהא נאה, יין קפריסין למה הוא בא 'כדי לשרות בו' את הציפורן 'כדי שתהא עזה'. וכל'ה בסידורי האר"י ז"ל (ר' שבתי קול יעקב), וכל'ה **בשע"ת** (סק"ב).

טו. מנהג קדמון הוא שבזמן המגפה ב"מ, יאמרו שלשת הפסוקים הללו, כל אחד שלש פעמים אחרי פטום הקטורת, וזכור מנהג זה בסידור **זכר לצדיק** (שנת רל"ז), וכל'ה בספר **מושיע חוסים** (ויניציאה שנת שמ"ז). וכל'ה **בשער היהודים** (פ"ג) ו**במשנת חסידים** (מסכת תיקון המגפה פ"ג מ"ב) ובסידור **האר"י** (ר' שבתי קול יעקב) - ובזמן המגפה ח"ו צריך לומר כל פסוק ג"פ, וגם יאמר וערבה וגו'. וכל'ה בספר **אור צדיקים** (עמוד התפלה סימן יג סק"ה).

יג. איתא **בירושלמי** (ברכות פ"ה ה"א) - ר' חזקיה רבי יעקב בר אחא ר' יסא בשם רבי יוחנן, לעולם לא יהא הפסוק הזה זז מתוך פיך, יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה, ר' יוסי בי ר' אבון ר' אבהו בשם ר' יוחנן וחברייא, יי צבאות אשרי אדם בוטח בך. מובא בב"י (סימן נ). ועוד מובא בסידור **קמחא דאבישונא** (בולווייאה שנת ש"א) - ה' צבאות עמנו וכו', אמר ר' עקיבא, כל האומר שלשה פסוקים אלו שלשה פעמים בכל יום, מובטח לו שאינו ניזוק בכל אותו היום.

טז. רבינו סדרם בספר מיוחד הנקרא **'אדם ישר'**, ע"ש כל הענין, ומדברי רבינו נראה שיאמר גם באמירת הקטורת בבוקר בשחרית כל הסדר, בזמן המגיפה ב"מ.